

Nr 16.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater undertecknad skiljedomstraktat; given Stockholms slott den 18 januari 1929.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag samt med överlämnande av texten till en i Washington den 27 oktober 1928 under förbehåll om riksdagens godkännande undertecknad skiljedomstraktat mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av denna traktat.

GUSTAF.

Ernst Trygger.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 januari 1929.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDEVIK, BORELL, von STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Ministern för utrikes ärendena anför:

»Vid föredragning den 1 september 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t sändebudet i Washington att för Sveriges del underteckna en skiljedomstraktat mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater i överensstämmelse med ett från amerikanska regeringens sida överlämnat förslag.

I enlighet härmed har en sådan traktat den 27 oktober 1928 undertecknats i Washington under sedvanligt förbehåll om ratifikation, varvid från svensk sida riksdagens samtycke därtill förutsatts. Sedan amerikanska senaten sedermera, den 18 december 1928, givit sitt samtycke till traktatens ratificering, har

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 13 häft. (Nr 16.)

1

Förenta Staternas regering förklarar sig beredd att skrida till utväxling av ratifikationsinstrumenten.

Som min företrädare i ämbetet vid ärendets föredragning förstnämnda dag anför, gälla för närvarande mellan Sverige och Förenta Staterna dels en konvention av år 1914 angående tvisters hänskjutande till en internationell undersökningskommission, dels ock en skiljedomskonvention av år 1924, som står i huvudsaklig överensstämmelse med en tidigare skiljedomskonvention av den 2 maj 1908, vilken upphörde att gälla den 18 augusti 1918.

Den förstnämnda konventionen rörande tvisters hänskjutande till en internationell undersökningskommission undertecknades i Washington den 13 oktober 1914 samt trädde i kraft den 11 januari 1915. Enligt densamma skola alla tvister, av vad natur de vara må, vilka ej kunnat lösas på diplomatisk väg och beträffande vilka de fördragsslutande parterna ej anlita skiljedom, för undersökning och yttrande hänskjutas till en enligt konventionen tillsatt ständig internationell kommission. Parterna överenskomma att ej skrida till våldshandlingar mot varandra, så länge kommissionens undersökning pågår och innan den avgivit sitt yttrande. Tvist skall ofördröjligen hänskjutas till kommissionen. Dennas ordförande kan genom en till permanenta skiljedomstolens byrå i Haag ställd skrivelse låta fästa parternas uppmärksamhet på att kommissionen står till deras tjänst. Kommissionen skall i fråga om proceduren så vitt möjligt iakttaga bestämmelserna i art. 9—36 av 1907 års Haagkonvention. Kommissionens arbete skall vara avslutat inom ett år från den dag tvisten hänskjutits till densamma, försåvitt ej parterna överenskommit om annan tidpunkt. Parterna förbehålla sig full frihet att handla oberoende av kommissionens yttrande.

1924 års skiljedomskonvention, som undertecknades den 24 juni nämnda år och trädde i kraft den 18 mars 1925, är avslutad för en tid av fem år men fortsätter att gälla i successiva femårsperioder, därest ej uppsägning sker. Enligt densamma skola de tvister av juridisk natur eller angående tolkningen av de mellan de fördragsslutande parterna ingångna traktater, vilka ej kunnat avgöras på diplomatisk väg, underställas den genom konventionerna den 29 juli 1899 och den 18 oktober 1907 upprättade permanenta skiljedomstolen i Haag. Undantag gäller för tvister berörande de fördragsslutande parternas livsintressen, självständighet och nationalära eller andra maktens intressen.

Initiativet till avslutandet av nu förevarande, nya skiljedomsstraktat togs av amerikanska regeringen, som den 26 april 1928 till svenska sändebudet i Washington överlämnade ovanberörda utkast till sådan överenskommelse. Denna åtgärd ingick som ett led i den aktion för utveckling av det internationella skiljedomsväsendet, som från Förenta Staternas sida under de senaste åren igångsatts; förslag av samma typ hava sålunda jämväl tillställts ett antal andra länder, och i överensstämmelse därmed hava skiljedomsavtal redan undertecknats mellan Förenta Staterna å ena sidan samt Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Polen, Tjeckoslovakien, Tyskland och Österrike å den andra.

Den nya traktaten, vilken vore avsedd att i och med ikraftträdandet ersätta 1924 års konvention, skulle gälla utan tidsbegränsning, såvida den icke skriftligen uppsäges av någondera parten, i vilket fall den upphör att gälla ett år efter uppsägningen.

Traktaten innebär i korthet, att tvister, som avse ett rättsanspråk och äro ägnade att bliva föremål för ett rättsligt avgörande, skola, därest de ej kunnat biläggas på diplomatisk väg eller genom hänskjutande till undersökningskommission enligt 1914 års konvention, med vissa här nedan närmare angivna förbehåll underställas antingen den permanenta skiljedomsstolen enligt 1907 års Haagkonvention eller annan domstol. Liksom i 1924 års skiljedomskonvention förutsättes i den föreliggande traktaten, att skiljedomsförfarande kan komma till användning först sedan ett skiljeavtal därom upprättats mellan parterna. Genom detta särskilda avtal — som å Förenta Staternas sida måste underställas senaten — skall bestämmas, vilken skiljedomsstol som skall anlitas, dennas befogenhet och tvistens föremål.

En jämförelse mellan gällande konvention av år 1924 och den nya traktaten giver vid handen, att bådadera endast avse tvister av rättslig natur. Ehuru formuleringen är något olikartad på denna punkt, torde någon skillnad i sak knappast förefinnas.

Däremot föreligger en olikhet i avseende å de förbehåll, som medgiva parterna att vägra skiljedom i vissa fall, trots att en rättstvist föreligger. I gällande konvention upptages såsom ovan nämnts ett mycket vidsträckt förbehåll, angivet genom den i äldre skiljedomsraktater vanliga klausulen rörande tvister, som beröra de fördragsslutande parternas livsintressen, självständighet eller nationalära. Dessutom undantagas i gällande konvention tvister, som röra tredje stats intressen. Det förra av dessa undantag har övergivits i den nya traktaten, medan det senare behållits. Det uteslutna undantaget har ersatts med andra, ehuru mindre vidsträckta förbehåll. Den föreliggande traktaten omfattar nämligen icke tvister, vilkas föremål falla under någondera partens inre jurisdiktion eller som beröra Monroedoktrинens tillämpning. Härtill har fogats ett undantag avseende tvister, som ha sammanhang med Sveriges förpliktelser på grund av dess medlemskap i Nationernas förbund.

Reservationerna ha följaktligen fått en mindre vidsträckt formulering än i gällande avtal. Häri ligger också den enda sakliga avvikelser mellan de båda avtalstexterna. Denna skillnad måste i och för sig anses betydelsefull. Vad angår reservationen angående tvister, som beröra Monroedoktrинens tillämpning, må erinras om att ett liknande förbehåll upptagits i art. 21 i Nationernas förbunds grundstadga i syfte att underlätta Förenta Staternas anslutning till förbundet. Det är visserligen svårt att angiva den exakta innebörden av detta undantag, men detsamma torde å andra sidan icke hava nämnvärd betydelse i fråga om rättstvister mellan Sverige och Förenta Staterna.

Tydligt är, att i varje fall bestämmelserna om de båda nämnda undantagen (tvister, vilkas föremål falla under någondera partens inre jurisdiktion och som röra Monroedoktrинens tillämpning) äro väsentligt mer begränsade än det gällande skiljedomsavtalets klausul angående livsintressen, oberoende och ära.

Traktaten står emellertid på samma ståndpunkt som den gällande konventionen därutinnan, att det är *vardera parten själv som avgör, huruvida en tvist faller inom avtalets område eller icke*. Den nya traktaten innebär alltså icke ett obligatoriskt skiljedomsförfarande i rättstvister i den meningen, att den ena parten kan instämma motparten inför en skiljedomstol. Om motparten bestri-der, att skiljedomsavtalet är tillämpligt på den tvist, som föreligger, förfaller frågan om skiljedomsförfarande. Ehuru förevarande avtal alltså icke står i jämnhöjd med de mera vittgående skiljedomsavtal, som i stor utsträckning under senare år träffats mellan europeiska stater, är det å andra sidan uppenbart, att den begränsning i fråga om undantagen från skiljedomsförfarandet, som i förhållande till gällande avtal nu föreslagits från Förenta Staternas regering, starkt talar för traktatens definitiva godkännande från svensk sida. I varje fall kan man ej för närvarande räkna med att de amerikanska statsmak-terna skulle vara benägna att medgiva en ytterligare utvidgning av området för skiljedomsinstitutets användning; ej heller har någon av de stater, som, enligt vad i det föregående nämnts, nyligen avslutat skiljedomsfördrag med Förenta Staterna, lyckats utverka någon ändring i denna riktning i den från amerikansk sida föreslagna avtalstexten.

I anslutning till vad sålunda anförts får jag därför hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av ifrågavarande skiljedomsstraktat mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater.»

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

T. Wistrand.

*Bilaga.***Skiljedomstraktat mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater.****Treaty of arbitration between Sweden and the United States of America.**

Hans Majestät Konungen av Sverige och Amerikas Förenta Staters President,

vilka äro beslutna att, så långt det står i deras makt, förhindra varje avbrott i de fredliga förbindelser, som alltid rått mellan de båda folken;

besjälade av önskan att ytterligare bekräfta sin anslutning till principen om hänskjutande till opartiskt avgörande av alla tvister vilka äro ägnade att bliva föremål för rättsligt avgörande, som må uppkomma mellan dem; samt

angelägna att genom sitt exempel icke blott visa, att de i sitt inbördes förhållande fördöma krig såsom medel i den nationella politikens tjänst utan även påskynda den tidpunkt, då de internationella överenskommelserna om avgörande på fredlig väg av internationella tvister så fullkomnats, att de för alltid avlägsnat möjligheten av krig mellan världens olika makter;

hava beslutat att avsluta en ny skiljedomstraktat, avsedd att öka räckvidden av och förpliktelserna enligt den skiljedomskonvention, som undertecknades i Washington den 24 juni 1924, och hava i sådant syfte till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen av Sverige,

W. Boström, Dess Envoyé extraordinaire och Ministre plénipotentiaire i Washington; och

Amerikas Förenta Staters President,

Frank B. Kellogg, Amerikas Förenta Staters Statssekreterare;

vilka, efter att hava utväxlat sina fullmakter, som befunnits i god och be-

His Majesty the King of Sweden and the President of the United States of America

Determined to prevent so far as in their power lies any interruption in the peaceful relations that have always existed between the two nations;

Desirous of reaffirming their adherence to the policy of submitting to impartial decision all justiciable controversies that may arise between them; and

Eager by their example not only to demonstrate their condemnation of war as an instrument of national policy in their mutual relations, but also to hasten the time when the perfection of international arrangements for the pacific settlement of international disputes shall have eliminated forever the possibility of war among any of the Powers of the world;

Have decided to conclude a new treaty of arbitration enlarging the scope and obligations of the arbitration convention signed at Washington on June 24, 1924, and for that purpose they have appointed as their respective Plenipotentiaries:

His Majesty the King of Sweden,

W. Boström, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at Washington; and

The President of the United States of America,

Frank B. Kellogg, Secretary of State of the United States of America;

Who, having communicated to one another their full powers found in good

hörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel I

Alla tvister rörande internationella frågor, som uppkommit mellan de höga fördragsslutande parterna på grund av ett av den ena parten gentemot den andra i kraft av traktat eller på annan grund framställt rättsanspråk, vilka ej kunnat biläggas på diplomatisk väg eller genom hänskjutande till den ständiga internationella nämnd, som konstituerats i enlighet med den i Washington den 13 oktober 1914 undertecknade konventionen, och vilka på grund av sin natur äro ägnade att bliva föremål för rättsligt avgörande med tillämpning av rättsgrundsatsar eller billighetshänsyn, skola underställas den i Haag i enlighet med konventionen av den 18 oktober 1907 upprättade permanenta skiljedomstolen eller någon annan behörig domstol, allt eftersom i varje fall bestämmes genom särskild överenskommelse, vari sättet för domstolens tillsättande om så erfordras, och dess befogenheter skola bestämmas, tvistefrågan eller tvistefrågorna angivas ävensom fastställas de ordalag i vilka hänskjutandet till domstolen skall ske.

Denna särskilda överenskommelse skall ingås för Sveriges del, i enlighet med dess grundlagar och för Amerikas Förenta Staters del av deras president efter hörande och med samtycke av senaten.

Artikel II

Bestämmelserna i denna traktat kunna icke åberopas i fråga om tvist vilkens föremål

a) faller under någondera partens inre jurisdiktion,

b) berör tredje parts intressen,

c) beror på eller berör upprätthållandet av Förenta Staternas traditionella ställning i amerikanska frågor,

and due form, have agreed upon the following articles:

Article I

All differences relating to international matters in which the High Contracting Parties are concerned by virtue of a claim of right made by one against the other under treaty or otherwise, which it has not been possible to adjust by diplomacy, which have not been adjusted as a result of reference to the Permanent International Commission constituted pursuant to the treaty signed at Washington, October 13, 1914, and which are justiciable in their nature by reason of being susceptible of decision by the application of the principles of law or equity, shall be submitted to the Permanent Court of Arbitration established at The Hague by the Convention of October 18, 1907, or to some other competent tribunal, as shall be decided in each case by special agreement, which special agreement shall provide for the organization of such tribunal if necessary, define its powers, state the question or questions at issue, and settle the terms of reference.

The special agreement in each case shall be made on the part of Sweden in accordance with its constitutional laws and on the part of the United States of America by the President of the United States of America by and with the advice and consent of the Senate thereof.

Article II

The provisions of this treaty shall not be invoked in respect of any dispute the subject matter of which

(a) is within the domestic jurisdiction of either of the High Contracting Parties,

(b) involves the interests of third Parties,

(c) depends upon or involves the maintenance of the traditional attitude of the United States concerning Ame-

vanligen benämnd Monroe doktrinen; eller

d) beror på eller berör iakttagandet av de förpliktelser, som åligga Sverige i enlighet med Nationernas förbunds akt.

Artikel III.

Förevarande traktat skall ratificeras av Hans Majestät Konungen av Sverige under förutsättning av svenska riksdagens bifall och av Amerikas Förenta Staters President efter hörande och med samtycke av senaten.

Ratifikationerna skola utväxlas i Washington, så snart ske kan, och traktaten träder i kraft å dagen för ratifikationernas utväxlande, från vilken dag skiljedomskonventionen av den 24 juni 1924 skall upphöra att gälla. Traktaten förblir därefter i kraft utan avbrott eller tidsbegränsning, såvida den icke skriftligen uppsäges av någondera av de höga fördragsslutande parterna, i vilket fall den upphör att gälla ett år efter uppsägningen.

Till bekräftelse härav hava vederbörande fullmäktige undertecknat denna traktat i tvenne exemplar, på svenska och engelska språken, vilka texter skola äga enahanda vitsord, och försett desamma med sina sigill.

Som skedde i Washington den tjugusjunde oktober, ett tusen nio hundra tjuguatta.

W. BOSTRÖM.
(L. S.)

rican questions, commonly described as the Monroe Doctrine,

(d) depends upon or involves the observance of the obligations of Sweden in accordance with the Covenant of the League of Nations.

Article III

The present treaty shall be ratified by His Majesty the King of Sweden with the consent of the Swedish Riksdag and by the President of the United States of America by and with the advice and consent of the Senate thereof.

The ratifications shall be exchanged at Washington as soon as possible, and the treaty shall take effect on the date of the exchange of the ratifications, from which date the arbitration convention signed June 24, 1924, shall cease to have any force or effect. It shall thereafter remain in force continuously unless and until terminated by one year's written notice given by either High Contracting Party to the other.

In faith whereof the respective Plenipotentiaries have signed this treaty in duplicate in the Swedish and English languages, both texts having equal force, and hereunto affixed their seals.

Done at Washington the twenty-seventh day of October, in the year of our Lord one thousand nine hundred and twenty-eight.

FRANK B. KELLOGG.
(L. S.)